

Beleidsnota

Voor- en Vroegschoolse Educatie

2011-2014

Gemeente Rijssen-Holten

Mei 2011
Afdeling Mens en Werk
Team Beleid

|

1. Landelijk kader voor voorschoolse voorzieningen	5
1.1. Harmonisatie	5
1.2. Wetgeving: Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE).....	5
1.3. Harmonisatie van de kwaliteitseisen van het peuterspeelzaalwerk.....	6
1.4 Financiële toegankelijkheid voor ouders van doelgroepkinderen in het peuterspeelzaalwerk	7
1.5 Een beter en breder aanbod van voorschoolse educatie	7
1.6 Overdracht	8
1.7 Gemeentelijke regierol versterkt	8
1.8 Toezicht en handhaving	8
2. Voorschoolse ontwikkelingen in Rijssen-Holten 2006-2010.....	9
2.1 Peuterspeelzaalwerk in Rijssen-Holten	9
2.2 Kinderopvang in Rijssen-Holten	9
2.3 Subsidiesystematiek peuterspeelzaalwerk.....	9
2.4 Voorschoolse educatie.....	9
2.5 Doelgroep voor voorschoolse educatie	9
2.6 Dekkend aanbod van goede kwaliteit.....	9
2.7 Toeleiding van doelgroepkinderen.....	10
2.8 Doorgaande leerlijnen en vroegschoolse educatie	10
2.9 Overdracht	10
2.10 Toezicht en handhaving	10
3. Voorschoolse beleidsinvulling Rijssen-Holten 2011-2014.....	11
3.1 Voorschoolse educatie.....	11
3.2 Doelgroep voor voorschoolse educatie	12
3.3 Dekkend aanbod voorschoolse educatie	13
3.5 Doorgaande leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie	14
3.6 Overdracht	14
3.7 Resultaten van vroegschoolse educatie	15
3.8 Coördinatie VVE.....	15
3.9 Toezicht en handhaving	16
4. Uitvoering, Verantwoording en Evaluatie	17
4.1 Uitvoering.....	17
4.2 Jaarlijkse aanvragen	17
4.3 Voorwaarden voor subsidieverlening.....	17
4.4 Effectmeting	17
4.5 Duur van de Specifieke uitkering OAB	17
4.6 Evaluatie van het beleid	18
4.7 Wijze van verantwoorden.....	18
5. Plan van aanpak.....	19
5.1 Aanbevelingen zijn:.....	19
5.2 Doelen	20
6. Financieel kader	21

Bijlagen:

- Notitie “Indiceren, registreren en rapporteren VVE”

Inleiding

In 2005 heeft de gemeenteraad Rijssen-Holten het gemeentelijk onderwijs achterstandenplan "Eenheid in verscheidenheid" vastgesteld. Vervolgens is uw college op 30 maart 2010 akkoord gegaan met het "Beleidskader Voorschoolse Voorzieningen Gemeente Rijssen-Holten", waarin de hoofdlijnen voor de toekomst van de voorschoolse voorzieningen zijn geschetst.

Het aflopen van de huidige planperiode van onderwijsachterstandenbeleid van OCW op 31 december 2010, de op 1 augustus 2010 inwerking getreden wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) en de gezamenlijke lokale behoefte aan versterking van de VVE (voor- en voerschoolse educatie) in de gemeente Rijssen-Holten maakten een inhoudelijke en organisatorische herijking van het onderwijsachterstandenbeleid voor de periode 2011-2014 in Rijssen-Holten noodzakelijk.

Bij de invulling van het VVE beleid is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij het onlangs vastgestelde beleid voorschoolse voorzieningen. In deze notitie wordt uiteengezet op welke wijze de partners in Rijssen-Holten gezamenlijk binnen de landelijke kaders en de door het college vastgestelde uitgangspunten vorm willen geven aan voor- en voerschoolse educatie in de planperiode 2011-2014.

Dit nieuwe plan is een gezamenlijk product van alle partijen. De wijze waarop het nieuwe plan voor de periode 2011-2014 wordt ingevuld is in de werkgroep VVE besproken en afgesproken.

1. Landelijk kader voor voorschoolse voorzieningen

1.1. Harmonisatie

In het vorige Coalitieakkoord is aangekondigd dat het voorschoolse stelsel van kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en voor- en vroegschoolse educatie wordt geharmoniseerd naar wet- en regelgeving, financiering, kwaliteit en toezicht. Aanvankelijk was de bedoeling van het vorige Kabinet te komen tot integrale voorschoolse voorzieningen. Vanwege budgettaire overwegingen is dit streven omgebogen tot harmonisatie op kwaliteit en toegankelijkheid van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. De afzonderlijke financieringsstelsels voor de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk blijven vooralsnog in stand. Peuterspeelzaalwerk wordt bekostigd uit gemeentelijke subsidies en ouderbijdragen. De kinderopvang wordt betaald door de ouders die daarbij een beroep kunnen doen op de Toeslagenwet.

Naast de Harmonisatie verdient ook de beleidsontwikkeling met betrekking tot de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) hier een toelichting. Het Kabinet streeft er naar om in alle gemeenten in 2011 CJG's operationeel te doen zijn. In iedere gemeente moet tenminste één fysiek inlooppunt zijn waar kinderen, jeugdigen en ouders terecht kunnen. Gemeenten ontvangen hiervoor een brede doeluitkering. Doelstelling van een CJG is dat ouders, jeugdigen en kinderen, als zij dat willen, met vragen over opvoeden en opgroeien én voor hulp terecht kunnen bij een voorziening in de buurt. Gemeenten moeten sluitende afspraken maken over de totstandkoming van "één gezin, één plan" en over coördinatie van zorg. CJG's kunnen een belangrijke rol vervullen in de opvoedingsondersteuning en samenwerking tussen de instellingen.

1.2. Wetgeving: Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE)

Het kabinet wil samenwerking en afstemming tussen kinderopvangorganisatie en peuterspeelzalen bevorderen en de kwaliteit van het aanbod verhogen en borgen. Medewerkers van voorschoolse voorzieningen moeten in staat zijn om taalachterstanden (of een verhoogd risico hierop) vroegtijdig te signaleren en effectief aan te pakken.

Het kabinetsvoornemen is vertaald naar de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE). In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden is de Wet OKE geen aparte wet, maar een verzamelnaam voor drie wetswijzigingen:

- In de **Wet Kinderopvang** worden kwaliteitseisen voor peuterspeelzalen opgenomen evenals het toezicht van de gemeente daarop met de bijbehorende handhavings mogelijkheden. Verder worden op grond van deze wet kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie vastgesteld.
- In de **Wet op het onderwijstoezicht** wordt geregeld dat de Inspectie van het Onderwijs toezicht houdt op de kwaliteit van voorschoolse educatie.
- In de **Wet op het Primair Onderwijs** wordt de regierol van gemeenten ten aanzien van het onderwijsachterstandenbeleid verstevigd en wordt de verantwoordelijkheid voor het aanbod en de toegankelijkheid van voorschoolse educatie neergelegd.

Het doel van de wet OKE is om voor jonge kinderen in peuterspeelzalen en kinderopvang een veilige, stimulerende omgeving te creëren waarbij medewerkers in staat zijn om een risico op een taalachterstand te signaleren en dat effectief aan te pakken.

- De eerste maatregel hiertoe is het bieden van een kwaliteitsimpuls voor peuterspeelzalen door de wet- en regelgeving voor peuterspeelzalen te harmoniseren (dat wil zeggen: zoveel mogelijk op één lijn te brengen) met de kinderdagverblijven.
- De tweede maatregel is dat peuterspeelzalen financieel toegankelijk blijven.
- Ten derde regelt het wetsvoorstel dat gemeenten, onder meer door een betere toeleiding, een breder en beter aanbod van voorschoolse educatie aanbieden. Zowel in peuterspeelzalen als in kinderdagverblijven. Bij voorschoolse educatie worden VVE-programma's uitgevoerd, die kinderen spelenderwijs stimuleren in hun ontwikkeling.

Samenvattend kent de Wet OKE drie speerpunten:

1) Dekkend aanbod voorschoolse educatie:

gemeenten worden wettelijk verantwoordelijk voor de organisatie van een dekkend aanbod van voorschoolse educatie in kinderdagverblijven en peuterspeelzalen voor doelgroepkinderen.

2) Toezicht en handhaving:

gemeenten zijn al verantwoordelijk voor toezicht op en handhaving van de kwaliteit in de kinderopvang. Deze wettelijke verantwoordelijkheid wordt uitgebreid met het peuterspeelzaalwerk.

3) Harmonisatie voorschoolse voorzieningen:

de kwaliteitseisen van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk worden meer op één lijn gebracht.

Kinderdagverblijven en peuterspeelzalen zijn nu gescheiden voorzieningen met elk een eigen wettelijk kader en eigen financieringsstromen. Kinderdagverblijven zijn er vooral voor kinderen van werkende ouders, peuterspeelzalen voor kinderen van alle ouders die dit wensen voor hun kind. Werkende ouders kunnen via de belastingdienst een toeslag krijgen voor de kosten van kinderopvang. Het huidige stelsel leidt hiermee tot een kunstmatige scheiding tussen verschillende groepen kinderen. Vanaf 1 augustus 2010 hebben de gemeenten de wettelijke verantwoordelijkheid gekregen om een goed voorschools aanbod te bieden aan alle jonge kinderen met een taalachterstand. De gemeenten hebben een inspanningsverplichting om in samenwerking met de consultatiebureaus al deze kinderen te bereiken. Het consultatiebureau speelt, als neutrale partner, een hele belangrijke rol in de bepaling van doelgroepkinderen.

1.3. Harmonisatie van de kwaliteitseisen van het peuterspeelzaalwerk

De kwaliteitseisen die gaan gelden voor de peuterspeelzalen en de kinderdagverblijven moeten ertoe bijdragen dat de ontwikkeling van jonge kinderen wordt gestimuleerd, dat er een groter bereik van de doelgroep wordt gerealiseerd en dat de kwaliteit van de voorziening wordt bevorderd.

De kwaliteitseisen voor de peuterspeelzalen betreffen:

- Leidster-kindratio van 1 beroepskracht op maximaal 8 kinderen;
- Groepsgrootte van maximaal 16 kinderen;
- Opleidingseisen: per peutergroep in een peuterspeelzaal geldt de regel van 2 leidsters waarvan er minstens één is opgeleid tot SPW-niveau 3. Voor VVE-groepen moeten 2 SPW-3 beroepskrachten ingezet worden. Eveneens moeten deze leidsters aanvullende scholing met betrekking tot VVE volgen of gevolgd hebben;
- Peuterspeelzalen leggen pedagogisch beleid vast;
- Er wordt een schriftelijke risico-inventarisatie gemaakt;
- Er worden regels gesteld ten aanzien van de administratie (o.a. doelgroepregistratie / monitoring);
- Peuterspeelzalen krijgen een informatieplicht aan ouders omtrent het beleid;
- Voorschriften over de voertaal worden wettelijk verankerd;
- Er wordt een vorm van Oudervertegenwoordiging (incl. klachtenregeling) verplicht gesteld.

De wet OKE en de kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie zijn op 1 augustus 2010 in werking getreden. Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht zullen vanaf die datum aan alle kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie moeten voldoen. Andere gemeenten krijgen een jaar uitstel voor de opleidingseisen voor het personeel. Kleine gemeenten of gemeenten met weinig doelgroepkinderen krijgen bovendien een jaar uitstel voor het bieden van minimaal vier dagdelen of 10 uur voorschoolse educatie. Alle gemeenten moeten per 1 augustus 2010 wel twee leidsters op een groep van 16 kinderen hebben en gebruik maken van brede programma's voor voorschoolse educatie.

1.4 Financiële toegankelijkheid voor ouders van doelgroepkinderen in het peuterspeelzaalwerk

Het peuterspeelzaalwerk wordt gefinancierd uit ouderbijdragen en gemeentelijke subsidies. De kosten voor kinderopvang worden betaald door ouders en toeslagen via de belastingdienst. Harmonisatie voor wat betreft de financiering blijft beperkt tot het gelijk trekken van de kosten voor ouders van doelgroepkinderen. Met deze maatregel wordt beoogd het bereik van de doelgroep te verhogen. Concreet ontvangen gemeenten vanaf 2009 een hogere specifieke uitkering. Voor de laagste inkomenscategorie dient de ouderbijdrage in het peuterspeelzaalwerk voor doelgrouppouders op hetzelfde niveau te worden gebracht als de kinderopvang.

1.5 Een beter en breder aanbod van voorschoolse educatie

De Rijksoverheid wil dat gemeenten een VVE programma aanbieden aan alle kinderen die dit nodig hebben. De Rijksoverheid gaat in haar berekeningen uit van het aantal kleuters met een leerlinggewicht, terugkerend naar de voorschoolse periode. Landelijk moet een aantal VVE plaatsen gerealiseerd worden dat even groot is of groter dan het aantal kleuters met een leerlinggewicht. Deze berekeningswijze biedt de gemeente een richtpunt, namelijk het aanbieden van een aantal VVE plaatsen dat minimaal gelijk is aan het aantal kinderen dat in de voorschoolse periode een leerlinggewicht heeft of krijgt zodra het naar de basisschool gaat.

- **Voorschoolse educatie** is een voorschools programma dat erkend is en door gekwalificeerd personeel wordt verzorgd in peuterspeelzalen en kinderdagverblijven voor doelgroepkinderen van 2 tot 4 jaar.

Onder erkende programma's worden verstaan de VVE-programma's zoals die opgenomen zijn in de databank Effectieve Jeugdinterventies. Pedagogische medewerkers /leidsters worden gecertificeerd als zij met succes een opleiding hebben afgerond, die voldoet aan de door de uitgever opgestelde vereisten tot verkrijgen van het certificaat dat behoort bij een erkend programma.

Erkend VVE programma's zijn

1. KO-totaal, Piramide, Startblokken, Speelplezier en Kaleidoscoop of
2. men moet aantoonbaar met 4 domeinen werken. Deze zijn: sociaal emotionele ontwikkeling, taal, rekenen en motoriek. En werken met 2 gecertificeerde beroepskrachten op een groep.

- **Vroegschoolse educatie** is een programma dat wordt verzorgd in groep 1, 2 en eventueel 3 van een basisschool voor doelgroepkinderen van 4 en 5 jaar.

Voor dit laatste zijn de scholen verantwoordelijk. Scholen krijgen een eigen budget hiervoor. Ook na de invoering van de Wet OKE zal het ministerie structurele middelen beschikbaar blijven stellen voor voor- en vroegschoolse educatie.

Door het werken met VVE-programma's in de voorschoolse voorzieningen wordt beoogd om kinderen een ontwikkelingsgerichte leeromgeving te bieden en de pedagogische kwaliteit te versterken. De VVE-programma's moeten voor 4 dagdelen worden aangeboden aan doelgroepkinderen. De Onderwijsinspectie ziet toe op de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (mede na signaleren van de JGZ/GGD). Om het bereik van de doelgroep te verhogen moeten afspraken gemaakt worden over de toeleiding naar de VVE-locaties. Vroegtijdige signalering door het consultatiebureau, voorlichting aan ouders en ondersteuning bij de inschrijving van doelgrouppouders dragen bij aan een vergroting van het bereik van de doelgroep.

Het bereik en de kwaliteit van de voorschoolse educatie moet omhoog. De gemeenten krijgen een wettelijke verantwoordelijkheid om alle doelgroepkinderen een goed aanbod te kunnen doen. Bij dit aanbod moet de gemeente ook rekening houden met het tegengaan van segregatie. Daarnaast krijgen gemeenten een inspanningsverplichting om alle doelgroepkinderen te bereiken. Een belangrijke ontwikkeling in bovenstaande discussie is het onlangs gesloten regeerakkoord. Hierin staat dat kinderen met een grote taalachterstand met dwang en drang gaan deelnemen aan voor- en vroegschoolse educatie. Hoe dit gaat uitpakken in de komende periode is onzeker.

1.6 Overdracht

De verantwoordelijkheid voor het vroegschoolse deel van de VVE berust bij de schoolbesturen die hiervoor rechtstreeks middelen van de rijksoverheid ontvangen via de lumpsum. Gemeenten, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en basisscholen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de organisatie van een doorgaande lijn in de ontwikkeling van kinderen. Een belangrijk instrument om dit te bereiken zijn afspraken over de overdracht van doelgroepkinderen van de voorschoolse voorziening naar de basisschool.

1.7 Gemeentelijke regierol versterkt

De praktische, geografische en financiële verantwoordelijkheid van het peuterspeelzaalwerk is een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Daarnaast hebben gemeenten de wettelijke plicht om te zorgen voor voldoende kindplaatsen voor voorschoolse educatie en dient de ouderbijdrageregeling voor doelgroeppouders ingevoerd te worden.

Gemeenten krijgen in de nieuwe wet OKE een inspanningsverplichting ten aanzien van:

- Vaststellen doelgroep voorschoolse educatie: het aanbod voorschoolse educatie is minimaal gelijk aan het percentage gewichtenleerlingen binnen de gemeente, ook wanneer betreffende gemeente een ruimere doelgroepdefinitie hanteert;
- Gemeenten moeten zich, samen met de partners (JGZ/GGD, peuterspeelzalen en kinderopvang), inspannen voor een goede toeleiding van de doelgroepkinderen naar de voorschoolse voorzieningen. De gemeente voert hiertoe minimaal één keer per jaar (LEA-)overleg met de besturen van kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en basisscholen (JGZ/GGD is aan te bevelen, maar niet verplicht).
- Andere verplichte gespreksonderwerpen waarover afspraken gemaakt moeten worden zijn:
  - vaststelling van de doelgroep voorschoolse educatie,
  - de organisatie van de doorlopende leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie en
  - resultaten vroegschoolse educatie. Wanneer niet alle partijen meewerken heeft de gemeente "doorzettingsmacht".

1.8 Toezicht en handhaving

Gemeenten zijn al verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving in de kinderopvang. Feitelijk voert de GGD dit uit. Het toezicht en handhaving in het peuterspeelzaalwerk wordt nu eveneens bij gemeenten gelegd. De GGD heeft landelijk gestandaardiseerde toetsingskaders en toetsingscriteria opgesteld waarin de wettelijke kwaliteitseisen voor het peuterspeelzaalwerk vertaald zijn.

De Onderwijsinspectie gaat toezicht houden op gesubsidieerde voorschoolse educatie aan de hand van het "toezichtskader voor- en vroegschoolse educatie". Dit toezichtskader heeft zowel betrekking op gemeentelijke rol, de voorschool als op de vroegschool. De Inspectie kijkt naar de tussenresultaten in groep 1 en 2 en inventariseert het gebruik van vroegschoolse programma's. De Inspectie ziet eveneens toe op de gemeentelijke afspraken inzake de doorgaande leerlijnen.

2. Voorschoolse ontwikkelingen in Rijssen-Holten 2006-2010

2.1 Peuterspeelzaalwerk in Rijssen-Holten

In de gemeente Rijssen-Holten zijn 4 organisaties actief die peuterspeelzaalwerk aanbieden in 5 peuterspeelzalen (soms met meerdere locaties). Er zijn tot nog toe geen kwaliteitseisen voor het peuterspeelzaalwerk in een lokale verordening vastgelegd. Gevolg is dat er behoorlijke verschillen bestaan in de mate van professionaliteit van het peuterspeelzaalwerk in Rijssen-Holten. Op drie peuterspeelzalen wordt gewerkt met een VVE-programma. Dit zijn Dribbel in Holten en De Speeldoos en Roezemoes in Rijssen. Peuterspeelzaal 't Kruimeltje is bezig met professionalisering en het scholen van leidsters.

2.2 Kinderopvang in Rijssen-Holten

De gastouderbureaus buiten beschouwing latend, zijn er in Rijssen-Holten 3 aanbieders voor kinderopvang, te weten de Stichting Kinderopvang West Twente (SKWT), Catalpa en de Christelijke KinderOpvang (CKO). Er is sprake van grote diversiteit in de omvang van de instellingen.

2.3 Subsidiesystematiek peuterspeelzaalwerk

De exploitatie van het peuterspeelzaalwerk in Rijssen-Holten wordt bekostigd door gemeentelijke subsidie en de inning van ouderbijdragen. Vanaf 2010 worden hier ook Rijksmiddelen aan toegevoegd, die beschikbaar zijn gesteld voor de kwaliteitsimpuls van het peuterspeelzaalwerk. Omdat peuterspeelzaal 't Kruimeltje per 2010 is geprofessionaliseerd wordt dit budget voornamelijk besteed aan subsidiëring van peuterspeelzaal 't Kruimeltje. Dit betekent dat er géén middelen beschikbaar blijven voor de kwaliteitsimpuls. De huidige systematiek is gebaseerd op een 60-40 verhouding en de voorwaarden zijn vastgelegd in een budgetovereenkomst.

2.4 Voorschoolse educatie

Het doel van voorschoolse educatie is dat alle kinderen die naar groep 3 gaan een goede basis mee krijgen voor hun schoolloopbaan. Uiteindelijk hebben kinderen bij wie vroegtijdig achterstanden zijn geconstateerd en aangepakt, meer kansen op het behalen van een startkwalificatie.

In het verleden heeft de gemeente Rijssen-Holten veel geïnvesteerd in het peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie. In het peuterspeelzaalwerk is ruime ervaring in het werken met VVE-programma's. Hierbij is destijds gekozen voor samenwerkingsverbanden met bepaalde basisscholen en een keuze gemaakt voor een gezamenlijk programma. Daarom wordt in de gemeente gewerkt met twee verschillende VVE-programma's nl. Startblokken en Piramide. Ook binnen de kinderopvang (muv Catalpa) is men op dit moment bezig met een scholingstraject voor zowel Startblokken als Piramide.

2.5 Doelgroep voor voorschoolse educatie

Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om de doelgroep te bepalen en daarbij de partners te betrekken (organisaties voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, JGZ/consultatiebureau en het onderwijs). Verder bepaalt het college op grond van welke criteria een doelgroepkind in aanmerking komt voor het volgen van voorschoolse educatie.

Rijssen-Holten heeft, vanwege het ruime budget voor onderwijsachterstandenbeleid, altijd een brede screening gehanteerd van alle peuters die instromen in de peuterspeelzaal. Dit betekende dat ook de niet VVE-peuters voordeel hadden van de extra mogelijkheden. De Rijksvergoeding in de nieuwe planperiode wordt flink omlaag geschroefd. Daardoor moeten de beperkte financiële middelen zo effectief mogelijk ingezet worden. Dit betekent o.a. dat de doelgroepomschrijving opnieuw moet worden geformuleerd.

2.6 Dekkend aanbod van goede kwaliteit

Op dit moment wordt in Rijssen-Holten op de volgende peuterspeelzalen een VVE programma aangeboden:

- Peuterspeelzaal Dribbel in de kern Holten;
- Peuterspeelzalen De Speeldoos en Roezemoes in de kern Rijssen.

De Rijksoverheid wil dat gemeenten een VVE programma aanbieden aan alle kinderen die dit nodig hebben. Toch is er een groep peuters c.q. ouders die nu niet wordt bereikt en voor wie deelname aan een voorschoolse voorziening vanuit hun levensovertuiging op principiële bezwaren stuit.

2.7 Toeleiding van doelgroepkinderen

Tijdens bezoek (18 maanden) aan het consultatiebureau wordt met ouders over het bezoek aan de peuterspeelzaal of kinderopvang gesproken. De JGZ-verpleegkundige geeft ouders advies als sprake is van een risicokind of doelgroeppeuter. Er lijkt "een grijs gebied" te zijn waar het niet duidelijk is wie verantwoordelijkheid neemt als ouders hun kind, ondanks het advies, toch niet inschrijven bij een voorschoolse voorziening.

2.8 Doorgaande leerlijnen en vroegschoolse educatie

Bij doorgaande (leer- en zorg) lijnen gaat het om een ononderbroken ontwikkelingsgang van kinderen vanuit de voorschoolse voorziening naar het onderwijs. De effectiviteit van VVE wordt mede bepaald door de mate waarin sprake is van een doorgaande lijn. De doorgaande lijn heeft betrekking op de ontwikkeling van het kind (schakelmomenten die zo soepel mogelijk verlopen). De doorgaande lijn heeft ook betrekking op de afstemming tussen leidsters van peuterspeelzalen en kinderopvang met leerkrachten in het basisonderwijs. In Rijssen-Holten is gekozen voor samenwerkingsvormen. Dit betekent dat er op dit moment elke peuterspeelzaal een samenwerkingsverband heeft met een basisschool waarin een gezamenlijk VVE-programma is ingevoerd en wordt uitgevoerd. Dit zijn de volgende samenwerkingsverbanden:

- Peuterspeelzaal De Speeldoos en de basisschool De Salto, met Piramide;
- Peuterspeelzaal Roezemoes en PCPO (Julianaschool) scholen met Startblokken;
- Peuterspeelzaal Dribbel en de basisschool Holterenk met Startblokken.

2.9 Overdracht

Op dit moment werken alle peuterspeelzalen met een overdrachtsformulier. Hiervoor is/moet toestemming van de ouders (worden) gevraagd. Van de kinderen die extra aandacht nodig hebben gehad op de peuterspeelzaal vindt op dit moment nog géén 'warme overdracht' plaats. De gemeente stimuleert de samenwerking en de doorgaande lijn van voorschools naar vroegschool.

2.10 Toezicht en handhaving

In de gemeente Rijssen-Holten wordt alleen nog de Kinderdagverblijven geïnspecteerd. Deze inspectie vindt eenmaal per jaar plaats. De verplichte inspecties op de peuterspeelzalen dienen ook uitbesteed te worden aan de GGD. Hierbij uitgaande van eenmaal een inspectie per jaar op alle locaties in de gemeente Rijssen-Holten.

Anticiperend op de wet OKE heeft gemeente Rijssen-Holten in 2010 alle peuterspeelzalen in Rijssen-Holten, aan de hand van een nulmeting laten inspecteren. Zowel voor peuterspeelzalen als voor de gemeente werd in kaart gebracht in welke mate de peuterspeelzalen in Rijssen-Holten voorbereid zijn op de nieuwe eisen die per augustus 2010 werden gesteld. Daarnaast kregen de peuterspeelzalen inzichtelijk welke documenten ontwikkeld en/of aangepast moesten worden gekeken naar de gestelde eisen vanaf augustus 2010. Handhaving op en het openbaar maken van de rapporten speelde hierbij geen rol, daar de inspecties plaats vonden in de maanden voorafgaand aan het inwerkingtreden van deze wet. De inspecties zijn uitgevoerd door de GGD Regio Twente, die ook belast zijn met de inspecties van de kinderopvang.

3. Voorschoolse beleidsinvulling Rijssen-Holten 2011-2014

In Rijssen-Holten willen we “binnen vier jaar elk (jong) kind in de gemeente mogelijkheden bieden om zich optimaal te kunnen ontwikkelen”. Een van de middelen om kinderen die mogelijkheden te bieden is het aanbod van voorschoolse programma's in peuterspeelzalen en de peutergroepen op de kinderdagverblijven in Rijssen-Holten. Vanuit preventief oogpunt is het van belang om enerzijds alle kinderen in beeld te hebben en anderzijds te kunnen benoemen en signaleren welke kinderen het risico lopen op een ontwikkelingsachterstand, met name op het gebied van taal en of er factoren zijn die van invloed zijn op de taalontwikkeling van een kind.

3.1 Voorschoolse educatie

In de gemeente Rijssen-Holten worden de doelgroepkinderen door middel van VVE begeleid door de 4 peuterspeelzaallocaties verspreid over de gemeente. De volgende peuterspeelzalen bieden VVE:

- Peuterspeelzaal Dribbel in de kern Holten;
- Peuterspeelzaal Roezemoes in de kern Rijssen;
- Peuterspeelzaal De Speeldoos in de kern Rijssen;
- Peuterspeelzaal 't Kruimeltje in de kern Rijssen; Een tweetal leidsters volgen op dit moment een scholingstraject voor Startblokken via Expertis. Mogelijkheden bekijken om nog in het schooljaar 2011-2012 te kunnen starten.

Op bovenstaande locaties wordt gewerkt met Startblokken of Piramide. Onder erkende programma's wordt verstaan de VVE-programma's zoals die opgenomen zijn in de databank Effectieve Jeugdinterventies. Leidsters worden gecertificeerd als zij met succes een opleiding hebben afgerond, die voldoet aan de door de uitgever opgestelde vereisten tot verkrijgen van het certificaat dat behoort bij een erkend programma.

In het beleidskader voorschoolse voorzieningen is aangegeven dat, de ambitie van de gemeente Rijssen-Holten erop gericht is, de komende jaren meer peuters deel te laten nemen aan voorschoolse educatie. Daarbij geldt als uitgangspunt dat het inmiddels gerealiseerde VVE aanbod zoveel mogelijk in tact blijft. Met ingang van 1 januari 2011 zullen de gemeentelijke onderwijsachterstandsmiddelen voor alle gemeenten verdeeld worden op basis van de gewichtenregeling voor basisscholen. De som van de gewichten volgens de nieuwe telmethode is 51 voor 2011. Dit betekent dat in deze tijd van recessie de rijksvergoeding in de nieuwe planperiode flink omlaag wordt geschroefd. Daar tegenover staan structurele personele verplichtingen peuterwerk voor voorschoolse educatie die door gemeentelijke subsidie wordt gedekt. In het nieuwe schooljaar betekenen beperkte financiële middelen dat doelgroep peuters per locatie peuterspeelzaalwerk gecentreerd moeten worden om beschikbare middelen zo effectief mogelijk te kunnen inzetten met volgende uitgangspunten:

- aanbod moet gericht zijn op 100% doelgroep bereik in de voorschoolse periode;
- voorschoolse educatie aanbod geldt voor peuters tussen 3 en 4 jaar;
- doelgroepeuters wordt 4 dagdelen (of 10 uur) voorschoolse educatie aangeboden;
- gemengde groepsamenstelling met verdeling van doelgroep- en niet doelgroepeuters;
- voorschoolse educatie groepen worden begeleid door twee VVE-gekwalificeerde leidsters;
- er moet gewerkt worden met een erkend VVE programma;
- bijdragen aan de gewenste spreiding over de gemeente met als doelstelling een dekkend aanbod;
- doel moet bereikt worden met beperkte financiële middelen.

Beperkte financiële middelen betekent dat er ook organisatorisch het één en ander herverdeeld moet worden. In de gemeente Rijssen-Holten is VVE gekoppeld aan het peuterspeelzaalwerk en heeft hierdoor de beschikking over een groot aantal VVE-geschoolde leidsters (Piramide en Startblokken). Daar zijn de voorzieningen, daar is de expertise aanwezig. Dit zal zo blijven in de volgende beleidsperiode. Zij zijn echter allemaal in dienst bij diverse peuterspeelzaal organisaties. Het streven is om in de loop van de komende planperiode de uitvoering van VVE onder één organisatie te brengen en deze te subsidiëren uit de VVE/OAB middelen. Bij deze inzet dient wel rekening te worden gehouden met de identiteit van de voorschoolse voorziening en het programma waarmee gewerkt wordt.

3.2 Doelgroep voor voorschoolse educatie

De doelgroep van het VVE beleid zijn kinderen die het risico lopen om taal of ontwikkelingsachterstanden op te lopen. Een belangrijke risicofactor is een laag opleidingsniveau van de ouders. De gewichtenregeling (0,3 of 1,2) in het basisonderwijs is op deze indicator gebaseerd. Ook in de voorschoolse periode kan het opleidingsniveau van de ouders als een indicator worden gebruikt. Er moet dan ook met de peuterspeelzalen en kinderdagverblijven worden afgesproken om het opleidingsniveau van de ouders te registreren. Tussen het opleidingsniveau van de ouders en de kansen van kinderen bestaat een statistisch verband. Het is niet zo dat een laag opleidingsniveau van ouders per definitie inhoudt dat de kinderen een grotere kans op achterstanden hebben. Omgekeerd kunnen ook kinderen van ouders met een relatief hoge opleiding toch taal- of ontwikkelingsachterstanden oplopen.

De landelijke overheid hanteert voor wat betreft het doelgroepbereik in de voorschoolse educatie de gewichtenregeling voor het basisonderwijs als norm. Uitgaande van deze norm zouden in Rijssen-Holten er ongeveer 51 doelgroepeuters bereikt moeten worden met een VVE-programma.

VVE programma's zijn bedoeld om een brede ontwikkeling te stimuleren bij kinderen die opgroeien in een omgeving waar het taalaanbod beperkt is en waar weinig aandacht is voor informeel leren. Dit in overweging nemende is in samenspraak met de coördinator voor peuterspeelzaalwerk/VVE en de regionale gemeenten de onderstaande doelgroep geformuleerd.

“Kinderen van 0-4 jaar die het risico lopen op een ontwikkelingsachterstand, met name op het gebied van spraak- taal ontwikkeling en/of waarbij omgevingsfactoren de spraak- taalontwikkeling negatief beïnvloeden”.

Wij geven de voorkeur aan het meten van daadwerkelijke (risico's op) achterstanden. Deze worden dan vastgesteld door het consultatiebureau (JGZ). Daarnaast kunnen pedagogische leidsters/groepsleidsters op basis van observaties in de groep een peuter verwijzen naar het consultatiebureau om alsnog een indicatie voor VVE af te geven. Met het consultatiebureau (JGZ) wordt de afspraak gemaakt dat voor deze indicatie, afhankelijk van de tijd die tussen de reguliere consulten zit, een tussentijds consult wordt gepland.

Om te kunnen vaststellen welke kinderen tot deze doelgroep behoren zijn de volgende criteria benoemd op grond waarvan kinderen een indicatie krijgen voor 4 dagdelen peuterspeelzaal met een voorschoolse aanbod.

Er is sprake van een doelgroepkind wanneer tenminste één van de onderstaande criteria van toepassing is op het betreffende kind. Dus **Verwijzen VVE?**

JA, reden:

1. Gewichtenkinderen: het opleidingsniveau van beide ouders is maximaal LBO/VBO, praktijkonderwijs of VMBO basis of kaderberoepsgerichte leerweg;
2. Thuis taal is niet het Nederlands of is dialect;
3. De taalontwikkeling is nog niet voldoende volgens de van Wiechen methode.
4. Verwijzing op indicatie peuterspeelzaal (PSZ) / kinderdagverblijf (KDV);

NEE, reden: Indicatie vanuit de JGZ (contra-indicaties) als:

- Zintuigelijke problemen (doof, blind). Bij dergelijke problemen is meer specialistische hulp nodig.
- Ernstige fysieke beperkingen, bijvoorbeeld spasmen en ernstige epilepsie. Ook hiervoor zijn andere instanties beter geëquipeerd.
- Duidelijke cognitieve beperkingen, bijvoorbeeld lage tot zeer lage intelligentie.

Toelichting bij criteria doelgroepbepaling:

1. Gewichtenkinderen:

- Bij dit criterium blijft ook de professionele inschatting van consultatiebureau-arts of wijkverpleegkundige (JGZ) een rol spelen. Een kind dat voldoet aan de criteria van de gewichtenregeling, maar bij wie op geen enkele manier zorgen zijn over de spraak-taalontwikkeling en bij wie ook geen verhoogd risico wordt ingeschat, hoeft niet te worden verwezen naar VVE
- bij éénoudergezinnen is het opleidingsniveau bepalend van de ouder die belast is met de dagelijkse verzorging van het kind;

4. Verwijzing op indicatie PSZ/KDZ:

- de arts en/of verpleegkundige beoordeelt of de verwijzing gegrond/ongegrond is en geeft op basis hiervan wel/geen indicatie voor VVE af.

Bij Contra-indicaties vanuit de JGZ (zintuiglijke problemen, fysieke beperkingen en of cognitieve beperkingen), géén verwijzing naar een VVE programma. Deze kinderen hebben meer baat bij specialistische hulp.

De indicering van doelgroepkinderen gebeurt door de JGZ. De toeleiding is door middel van een stappenplan/stroomschema geregeld met de JGZ (bijlage). Als kinderen geen VVE krijgen of stoppen met een VVE-programma, worden deze per kwartaal doorgegeven aan de gemeente.

3.3 Dekkend aanbod voorschoolse educatie

Zoals al in 2.6 aangegeven is er een groep peuters c.q. ouders die nu niet wordt bereikt en voor wie deelname aan een voorschoolse voorziening vanuit hun levensovertuiging op principiële bezwaren stuit. Daarom wordt voorgesteld om in de komende planperiode de nodige inspanningen te doen om alle doelgroepeuters naar een VVE plaats te geleiden (samenwerking met de JGZ en alle voorschoolse instellingen is hierbij een vereiste). Zoals eerder aangegeven is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van voldoende plaatsen voor voorschoolse educatie in aantal en spreiding. Door middel van subsidieverstrekking bepaalt de gemeente welke peuterspeelzalen voorschoolse educatie verzorgen. Een vereiste hierin is dat de aanbieder voldoet aan de AmvB 'besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie'.

3.4 Toeleiding van doelgroepkinderen

Tijdens het 18 maanden consult aan het consultatiebureau wordt met ouders over het bezoek aan de peuterspeelzaal of kinderopvang gesproken. De JGZ-verpleegkundige geeft ouders advies als sprake is van een risicokind of doelgroepeuter. Er lijkt "een grijs gebied" te zijn waar het niet duidelijk is wie verantwoordelijkheid neemt als ouders hun kind, ondanks het advies, toch niet inschrijven bij een voorschoolse voorziening.

De JGZ in Twente begeleidt alle kinderen in Twente bij hun groei, gezondheid en opvoeding. Zij is degene die de behoefte aan VVE op basis van door gemeenten vastgestelde criteria kan herkennen en kan deze kinderen tijdens een contactmoment, indiceren en verwijzen naar een door de gemeente VVE-gekwalificeerde peuterspeelzaal (wanneer het kind verwezen wordt, vult de verpleegkundige samen met de ouder/verzorger het verwijsformulier VVE in). Bovendien kan bij een volgend contactmoment worden gecontroleerd of er gebruik is gemaakt van de voorschoolse educatie. De informatie over de indicatie, de verwijzing en het wel/niet invulling geven aan de verwijzing kan worden vastgelegd in het digitaal dossier. Dit betekent dan ook registratie en monitoring van VVE, zodat gemeente per kwartaal wordt geïnformeerd over de stand van zaken.

Voorschoolse instellingen verwijzen naar het consultatiebureau wanneer er twijfel is over de ontwikkeling van de peuters. De peuterspeelzalen en kinderopvang werken ten behoeve hiervan met het peuterindicatieformulier.

- *Moet nog concreet vastgesteld worden welk systeem gebruikt gaat worden*
- *Praktische invulling aan de toeleiding van doelgroepeuters van de kinderopvang naar het VVE aanbod op de peuterspeelzaal*

3.5 Doorgaande leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie

Binnen de voor- en vroegschoolse educatie is:

- het onderwijs verantwoordelijk voor de uitvoering van de vroegschoolse educatie en
- de gemeente met het peuterspeelzaalwerk voor de voorschoolse educatie.

De gelden voor vroegschoolse educatie gaan rechtstreeks naar de scholen. De gelden voor voorschoolse educatie ontvangt de gemeente via een rijksbijdrage. In het kader van de doorgaande ontwikkelingslijn is het van groot belang dat er goede afstemming is tussen hetgeen in de voorschool gebeurt en hetgeen in de vroegschool gebeurt. De effectiviteit van het VVE programma is het grootst als er op de peuterspeelzaal en in groep 1 en 2 van de basisschool met hetzelfde VVE programma wordt gewerkt.

Basisscholen zijn zelf verantwoordelijk voor hun VVE beleid. Dit betekent dat de gemeente afspraken heeft gemaakt over de doorgaande lijn met de besturen van de basisscholen. Deze afspraken hebben betrekking op de resultaten van de vroegschoolse educatie maar ook over de samenwerking met de voorschoolse instellingen.

De tussendoelen, ontwikkeld door het SLO (stichting leerplan ontwikkeling) zijn voor de peuterspeelzalen, groep 1 en 2 een leidraad om de gezamenlijke leerlijn te borgen. In deze doelen is beschreven wat kinderen op die momenten aan het begin van hun 'leer-loopbaan' moeten kennen, kunnen en bereiken, of waar ze minimaal ervaring in moeten hebben opgedaan op het gebied van taalontwikkeling, rekenontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Uitgangspunt bij het schrijven van deze doelen voor taal en rekenen zijn de referentieniveaus. Dat zijn 'beheersingsdoelen', waardoor de leerkracht weet wat leerlingen moeten kennen en kunnen op verschillende momenten in hun schoolloopbaan, (De doelen voor aanvang groep 1, kunnen gebruikt worden voor het eind van de peuterspeelzaal)

3.6 Overdracht

Er wordt in de gemeente Rijssen-Holtten voor alle kinderen die naar de basisschool gaan met een overdrachtsformulier gewerkt. Dit betekent dat kinderopvang en peuterspeelzalen met dezelfde overdrachtsformulier werken. Bij de VVE geïndiceerde kinderen is er naast het formulier sprake van een warme overdracht. Onder een warme overdracht wordt in deze verstaan: *het persoonlijke contact tussen de leidster en de leerkracht met als doel de school te informeren over de ontwikkeling en de leefsituatie van het kind, de pedagogische en didactische aansluiting en de zorgbehoefte van het kind.*

Aangezien er in Rijssen-Holtten de VVE kinderen door de peuterspeelzalen worden begeleid is de warme overdracht alleen voor deze organisatie van belang.

Van belang is echter wel dat de voorschoolse voorziening dient te registreren het:

- aantal peuters dat op indicatie van het consultatiebureau wordt ingeschreven (wanneer het kind verwezen wordt, vult de verpleegkundige samen met de ouder/verzorger het verwijzingsformulier VVE in);
- aantal peuters dat op basis van eigen observatie wordt terugverwezen naar het consultatiebureau en alsnog wordt geïndiceerd;
- aantal peuters dat "warm" wordt overgedragen aan de basisschool (alleen peuterspeelzalen).

Om pedagogische medewerkers, leidsters en leerkrachten kennis en ervaring over de doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen te laten uitwisselen zullen voorstellen worden gedaan over themamiddagen. Doel hiervan is dat de samenwerking tussen voorschool en vroegschool steeds intensiever wordt waarbij niet meer gesegmenteerd wordt gedacht, dat gezamenlijke activiteiten worden ontwikkeld en uitgevoerd die de ontwikkeling van kinderen ten goede komen en men kennis en ervaring uitwisselt.

3.7 Resultaten van vroegschoolse educatie

Door de spreiding van verantwoordelijkheden en gelden is het noodzakelijk om afstemming te zoeken tussen wat in de voorschoolse voorziening en in de vroegschoolse periode wordt aangeboden. De wet OKE biedt een handvat voor deze afstemming door te stellen dat er afspraken gemaakt moeten worden tussen gemeente en het onderwijs over de resultaten voor vroegschoolse educatie.

Voorbeelden die daarbij gegeven worden is het aantal kinderen dat een niveau stijgt, het aantal kinderen dat minimaal op een bepaald niveau zit of de minimale woordenschat aan het einde van groep twee. De scholen kiezen zelf de weg daar naar toe. Voorstel is te kiezen om de resultaten van de vroegschoolse educatie vooral te koppelen aan de doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen. De vaardigheidsontwikkeling van kinderen staat centraal. De lijn die in de voorschoolse periode met een doelgroepkind is ingezet moet worden voortgezet in de vroegschoolse periode. Het onderwijs moet dit zodanig organiseren dat er tijd en ruimte is voor warme overdracht van doelgroepkinderen van de voorschoolse naar de vroegschoolse periode;

Sinds 1 augustus 2010 is wettelijk verankerd dat scholen de referentieniveaus voor taal (en rekenen) als uitgangspunt moeten gebruiken in hun onderwijsaanbod. De referentieniveaus voor het primair onderwijs beschrijven wat leerlingen aan het eind van groep 8 moeten kennen of kunnen op het gebied van de basisvakken taal (en rekenen). Hierdoor kan een school heel precieze doelen en leerprestaties meten. Dit is vastgelegd in de 'Regeling Leerresultaten PO'.

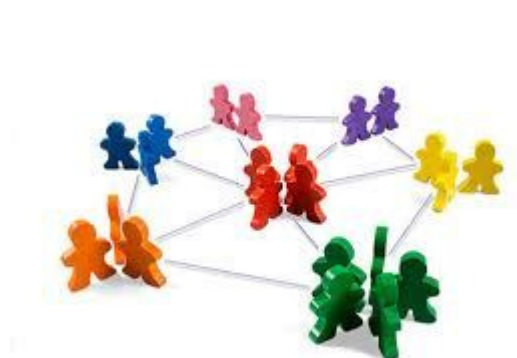
Met schoolbesturen zal worden besproken op welke wijze het bovenstaande inzichtelijk kan worden gemaakt.

3.8 Coördinatie VVE

Er is een VVE werkgroep in Rijssen-Holten die 4 keer per jaar vergaderd over de voortgang van VVE. In deze werkgroep participeren de vertegenwoordigers van:

- Kinderdagverblijven (SKWT, Catalpa en CKO);
- Peuterspeelzaalwerk (Coördinator PSZ en coördinator VVE);
- Basisonderwijs (Openbare&Katholieke en Protestants Christelijke&Reformatorische)
- GGD (JGZ medewerker).
- Expertis (Onderwijsadviseur)
- Gemeente (beleidsmedewerker)

Deze groep komt onder leiding van de beleidsmedewerker van de gemeente bij elkaar. Om de continuïteit te waarborgen is het wenselijk dat de werkgroep zoveel mogelijk uit vaste deelnemers bestaat. Jaarlijks zou deze samenstelling aangepast kunnen worden.

Werkgroep VVE

3.9 Toezicht en handhaving

Net als voor het regulier peuterspeelzaalwerk, moeten gemeenten volgens de gewijzigde Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen toezien op de naleving van de kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie. Ook hier wordt de GGD toezichthouder. In alle peuterspeelzalen waar door de gemeente gesubsidieerde voorschoolse educatie wordt gegeven, beoordeelt de GGD in opdracht van de gemeente of aan de in de in het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie wordt voldaan. De bevindingen worden toegevoegd aan het inspectierapport van de GGD. De GGD stuurt het inspectierapport standaard toe aan de peuterspeelzalen en de gemeente. Wanneer er op de kwaliteitseisen tekorten worden geconstateerd, geeft de GGD vanuit de signalerende rol bij het toezicht op de voorschoolse educatie het rapport in afschrift ook aan de Inspectie van Onderwijs.

Het houden van toezicht op de voorschoolse educatie wordt tevens een nieuwe taak voor de Inspectie van het Onderwijs. De Inspectie van het Onderwijs gaat toezicht houden op de educatieve kwaliteit van de voorschoolse educatie op een peuterspeelzaal aan de hand van een toezichtkader voorschoolse educatie. De Inspectie van het Onderwijs rapporteert over de bevindingen van het toezicht aan de peuterspeelzaal en aan de gemeente.

In 2009 is de Inspectie van het Onderwijs gestart met een bestandsopname van de kwaliteit van de voorschoolse educatie op alle peuterspeelzalen met gesubsidieerde voorschoolse educatie. Hiermee wordt een beeld verkregen van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en wordt op lokaal, bestuur- en instellingsniveau duidelijk wat de kwaliteit van de voorschoolse educatie is. De gegevens van de bestandsopname worden door de Inspectie van het Onderwijs in de komende jaren benut bij het toezicht op basis van signalen. De Inspectie van het Onderwijs kan daarnaast thematisch onderzoeken doen naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

De gemeente wordt verplicht te registreren en openbaar te maken welke peuterspeelzalen er in de gemeente zijn en of ze gesubsidieerde voorschoolse educatie aanbieden. Een nieuwe peuterspeelzaalorganisatie is net als een kinderdagverblijf verplicht om voordat men daadwerkelijke start een aanvraag voor registratie te doen, zodat de gemeente de inschrijving kan regelen. Gemeenten worden tevens verplicht mee te werken aan het verstrekken van gegevens aan de Inspectie van het Onderwijs die nodig zijn voor het goed uitvoeren van het toezicht op de voorschoolse educatie.

Het Rijk ontwikkelt op dit moment op basis van de gemeentelijke gegevens een Landelijk Register peuterspeelzaalwerk, zodat er ook een goed beeld komt van de landelijke ontwikkeling van het aantal peuterspeelzaalorganisaties. Het streven is om 1 augustus 2011 een landelijk register te hebben.

Van gemeente wordt gevraagd om jaarlijks een rapport over het gehouden toezicht en de resultaten daarvan op te stellen voor de gemeenteraad en de Ministerie van OCW. De Minister stelt vast op welk moment van het jaar dit moet gebeuren en ook welke punten in het rapport opgenomen moeten worden.

4. Uitvoering, Verantwoording en Evaluatie

4.1 Uitvoering

Ten behoeve van de uitvoering van dit beleidskader zal worden gewerkt met jaarlijkse uitvoeringsplannen. Deze plannen zijn gebaseerd op kalenderjaren, aangezien de jaarlijkse specifieke uitkering van het rijk ook op kalenderjaren zal zijn gebaseerd. Dit betekent een wijziging ten opzichte van het tot nu toe gehanteerde principe van schooljaren. Wij gaan er van uit dat een en ander voor de peuterspeelzalen geen probleem zal opleveren.

De organisaties die werken met VVE:

- hebben in hun pedagogisch plan een duidelijke visie over het werken met doelgroepkinderen;
- hebben een ouderbeleid, waarin ouders aangemoedigd worden om de peuters thuis te stimuleren;
- zorgen er voor dat er ook voldoende aandacht is voor professionalisering.

4.2 Jaarlijkse aanvragen

De uitvoerende organisatie dient jaarlijks voor 1 september een aanvraag voor subsidie voor het daarop volgende kalenderjaar. Tot dusverre was het zo dat de subsidies voor VVE werden verleend per schooljaar. De nieuwe aanvragen voor het kalenderjaar 2011 worden na vaststelling van het onderhavige uitvoeringsplan aan de hand van de volgende criteria:

- Past de aanvraag binnen de kader van de wet OKE?
- Draagt de aanvraag bij aan het verwezenlijken van de in deze notitie aangegeven doelen?

Na de toetsing op deze punten worden de aanvragen ter besluitvorming aangeboden aan het college. Na de besluitvorming worden de aanvragers op de hoogte gesteld via een subsidiebeschikking.

4.3 Voorwaarden voor subsidieverlening

Jaarlijks kunnen instellingen een projectaanvraag indienen op basis waarvan de gemeente middelen ter beschikking stelt. Om in aanmerking te komen voor VVE middelen moet aan de volgende voorwaarden voldaan worden.

- Bij inschrijving van een peuter wordt het opleidingsniveau van ouders, conform huidige gewichtenregeling basisonderwijs, geregistreerd;
- De aanvraag moet duidelijk maken op welke wijze de activiteiten bijdragen tot het bestrijden van ontwikkelings- en taalachterstanden;
- Uit de aanvraag moet blijken op welke wijze de instelling de vorderingen van de peuters volgen en vastleggen;
- Er wordt gewerkt met een overdrachtsformulier;
- Zowel peuterspeelzaalwerk als de instellingen voor kinderopvang werken mee aan het bevorderen van de doorgaande leerlijn van voorschool naar vroegschool;
- Instellingen leggen verantwoording af over de inzet van de financiële middelen, de opbrengsten en leveren daartoe relevante gegevens aan de gemeente;
- Budgettaire redenen kunnen grond zijn voor het niet honoreren van een aanvraag.

4.4 Effectmeting

In de komende beleidsperiode zal de effectmeting van de VVE professioneler moeten worden aangepakt. In de werkgroep VVE zal dit thema worden opgepakt en uitgewerkt.

4.5 Duur van de Specifieke uitkering OAB

De duur van de nieuwe uitkering is vier jaar (2011-2014).

4.6 Evaluatie van het beleid

De evaluatie van het beleid vindt als volgt plaats:

- De jaarlijkse verantwoording van de partners over de uitgevoerde projecten waarvoor een subsidie is verleend vindt plaats op basis van de in dit hoofdstuk beschreven toetsingskader;
- De werkgroep VVE zal onder regie van de gemeente de uitvoering van dit plan volgen en evalueren en vervolgens het overlegplatform BOLEA informeren;
- Jaarlijks wordt op 1 januari gemonitord hoe groot de deelname van de doelgroepkinderen aan voor- en vroegschoolse educatie is. De conclusie van die monitoring wordt samen met de jaarlijkse verantwoording van de partners (vóór 1 maart indien) over de uitgevoerde projecten aangeboden aan het college;
- In het schooljaar 2013-2014 zal op basis van de dan bekend informatie (o.a. rijksbeleid) een aanvang worden gemaakt voor de planperiode 2015-2019;
- jaarlijkse monitoring en de verantwoording van de partners komt in een evaluatieverslag waarbij er gezamenlijk in de VVE groep opnieuw tussen doelen worden gesteld en daaruit komen de acties voor het komende jaar;
- Monitoring moet niet alleen gericht zijn op kwantiteit maar ook op kwaliteit.

4.7 Wijze van verantwoorden

De niet G31 zijn al gewend de uitkering voor de onderwijsachterstandsmiddelen in de vorm van een specifieke uitkering toegekend te krijgen. Daarom is zo veel mogelijk geprobeerd de wijze van verantwoording voor deze gemeenten herkenbaar te houden en waar mogelijk de lasten nog meer te beperken, uiteraard conform het principe van single information single audit (SiSa). Zoals in de artikel 168a WPO aangeeft, biedt de voorliggende uitkering een tegemoetkoming in de kosten van de uitvoering van verplichtingen, zoals die zijn neergelegd in de artikelen 165, 166, en 167 van de WPO. Samengevat behelst dit de verplichting om:

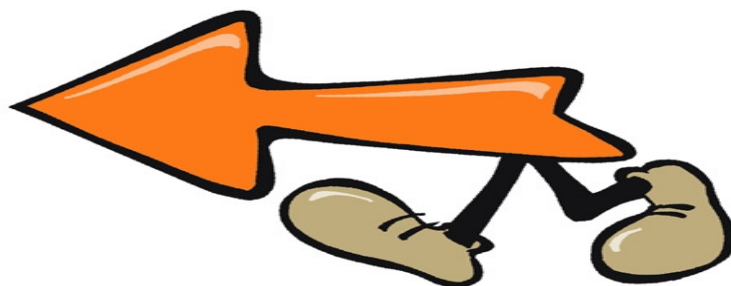
- een aanbod te realiseren van voorschoolse educatie van voldoende omvang en voldoende spreiding of van andere activiteiten voor kinderen met een grote achterstand in de Nederlandse taal;
- afspraken te maken te maken met betrokken partijen;
- de ouderbijdrage voor elk kind dat deelneemt aan voorschoolse educatie niet hoger te laten zijn dan de bijdrage die zij op grond van de Wet Kinderopvang zouden betalen als zij recht zouden hebben op de maximale kinderopvangtoeslag;

Indien de uitkering in een kalenderjaar niet of niet volledig is besteed aan bovengenoemde onderwerpen, dan bestaat de mogelijkheid om het niet bestede deel van de uitkering over te hevelen naar een volgend kalenderjaar. De gemeenten mogen het budget naar eigen inzicht besteden, mits de wettelijke doelstellingen worden gerealiseerd. Zij maken dit inzichtelijk in de bijlage bij de jaarrekening. De definitieve afrekening van deze uitkering vindt plaats na 2014. De Minister zal besluiten niet bestede middelen terug te vorderen. Gemeenten zullen in hun jaarrekening moeten aantonen dat de uitkering is besteed aan het doel waarvoor hij is verstrekt. Hiertoe zullen gemeenten transparant moeten aangeven de omvang van het bestede en niet bestede deel van de middelen aan voorschoolse educatie (artikel 166 WPO), aan andere activiteiten voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (artikel 165 WPO) of aan afspraken voor- en vroegschoolse educatie (artikel 167 WPO). Hiermee krijgt de Minister een voldoende beeld om te kunnen beoordelen of de middelen zijn besteed conform de strekking van artikel 168a, eerste tot en met de derde lid van de WPO. De beoordeling of gemeente zich aan de wettelijke kwaliteitseisen voor voor- en vroegschoolse educatie hebben gehouden, geschiedt door de Inspectie van het Onderwijs. Wat betreft voorschoolse educatie mede op basis van signalen van de GGD.

5. Plan van aanpak

5.1 Aanbevelingen zijn:

- de leidsters van peuterspeelzaal 't Kruiemeltje zijn nog niet VVE gecertificeerd en bieden dan ook nog géén VVE programma aan. Op dit moment zijn twee leidsters in opleiding voor het VVE programma Startblokken en de overige leidsters gaan in januari 2012 starten met de basismodule van Vversterk. Dit betekent dat ook deze locatie de mogelijkheden moet bekijken om per schooljaar 2011-2012 te starten met VVE gecertificeerde leidsters en een erkend programma op 4 dagdelen;
- het streven is om in de loop van de komende planperiode de uitvoering van VVE onder één organisatie te brengen en deze te subsidiëren uit de VVE/OAB middelen. Bij deze inzet dient wel rekening te worden gehouden met de identiteit van de voorschoolse voorziening en het programma waarmee gewerkt wordt;
- toeleiding gebeurt volgens het stappenplan van de JGZ (bijlage). In juni 2011 zou gestart kunnen worden met dit stappenplan. De JGZ moet goed op de hoogte zijn van de aanbieders/peuterspeelzalen VVE, dit zijn op dit moment Roezemoes en De Speeldoos in Rijssen en Dribbel in Holten. Per schooljaar 2011-2012 komt hier mogelijk ook 't Kruiemeltje in Rijssen bij. Het is wel zaak dat elke voorschoolse voorziening daarin hun verantwoordelijkheden nemen;
- Bij VVE moeten kinderen regelmatig en systematische gevolgd worden. Voor het volgen van de ontwikkeling wordt gebruik gemaakt van een observatie instrument. Daarnaast kijkt men naar het gebruik van de gegevens uit dit instrument. Gebruik maken van de beschikbare informatie van een kind (bijv. uit observaties en toetsen) om de ontwikkeling van de kinderen te begeleiden en stimuleringsplan behorend bij het peuterindicatie-formulier hebben voor de hele groep, de subgroep en (indien nodig) het individuele kind. En vervolgens het na een tijdje evalueren of de hulp effect heeft gehad (weer aan de hand van het instrument) en zonodig vervolgstappen ondernemen;
- Voor 100% doelgroepbereik is het belangrijk dat ook kinderopvang een volgsysteem hebben en nauw samen werken en verwijzen naar de JGZ;
- Afspraken maken met betrekking tot de doorgaande lijn en het werken met een ouderprogramma (ouders hebben een hele grote invloed op de leerprestaties van hun kinderen). Dit is een belangrijke onderdeel voor zowel het vroeg als het voorschoolse deel;
- Alle voorschoolse instellingen werken met dezelfde overdrachtsformulier, alleen voor doelgroepkinderen wordt er een warme overdracht geïnitieerd. Alle basisscholen werken mee aan een warme overdracht.
- Afspraken maken met schoolbesturen op welke manier de resultaten van VVE in het vroegschoolse deel inzichtelijk worden gemaakt (zie folder Focus resultaatafspraken vroegschoolse educatie)
- Jaarlijkse evaluatie over de resultaten en de mogelijke effecten; de kwaliteit en kwantiteit van het VVE aanbod;
- Het is wenselijk dat de werkgroep VVE uit vaste deelnemers bestaat. Jaarlijks zou deze samenstelling aangepast kunnen worden;
- Uitwerking van de samenwerking tussen de PSZ en KDV (harmonisatie).

5.2 Doelen

- Peuterspeelzaal 't Kruimeltje moet de mogelijkheden bekijken om per schooljaar 2011-2012 te starten volgens de wet OKE, met VVE gecertificeerde leidsters en een erkend programma op 4 dagdelen. Verder moet er op beleidsniveau een VVE plan liggen;
- Per schooljaar 2012-2013 wordt op peuterspeelzaal 't Kruimeltje VVE aangeboden volgens de wet OKE. Dit betekent op beleidsniveau dat er een VVE plan moet liggen;
- In juni 2011 wordt er door de JGZ gestart met het stappenplan waaronder de toeleiding van VVE kinderen geregeld wordt;
- In september 2011 zijn alle voor en vroegschoolse organisaties op de hoogte van de doelgroepformulering van de gemeente. Organisaties zorgen zelf voor een goede communicatie intern hierover.
- Alle medewerkers in de voorschoolse organisaties zijn in juni 2011 op de hoogte van de toeleiding van de doelgroepkinderen via de JGZ;
- Voorschoolse instellingen die doelgroep begeleiden, zorgen ervoor dat kinderen systematisch gevolgd worden;
- In september 2011 wordt de warme overdracht gerealiseerd tussen de voor- en vroegschoolse voorzieningen;
- In januari 2012 zou er een plan moeten liggen omtrent de doorgaande leerlijn en ouderbetrokkenheid;
- In december 2011 heeft de VVE werkgroep een besluit genomen over de inhoud en vorm van de jaarlijkse VVE evaluatie;
- Planperiode 2011-2014 goede samenwerking realiseren tussen PSZ en KDV (harmonisatie).
- Eind 2011 hebben de verschillende schoolbesturen in de BOLEA afspraken gemaakt over hoe men inzicht krijgt in de resultaten van VVE in het vroegschoolse deel zodat in 2012 hiermee kan starten

6. Financieel kader

Op 23 augustus 2010 zijn de regels vastgesteld met betrekking tot de specifieke uitkering ten behoeve van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Het zgn. Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014.

Gemeenten ontvangen vanaf 2011 geormerkte middelen van het rijk voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. De Ministerraad is inmiddels akkoord met de verdeling van deze middelen. De verdeling van deze middelen vloeit voort uit de Wet OK. De verdeelsystematiek is afgeleid van de gewichtenregeling en gebaseerd op de leerlingteldatum van oktober 2009. De verdeelsleutel werkt als volgt: het voorlopig beschikbare budget wordt gedeeld door het totale schoolgewicht in Nederland. Dit levert een getal op van € 3.181,76. De uitkering per gemeente is de som van alle schoolgewichten in de desbetreffende gemeente, maal 3.181,76. De som van de schoolgewichten is op 52.

De gemeente Rijssen-Holtten kan rekenen op de volgende middelen:

1. Specifieke Uitkering Onderwijsachterstandenbeleid:
  - € 165.451,49
  - vanaf 2011 geormerkte middelen, worden voor 4 jaar vastgelegd
  - tbv uitvoering VVE activiteiten en ouderbijdrage
  - verantwoording loopt via Sisa
2. Toezicht en handhaving:
  - € 6.500,-
  - structurele ongeormerkte middelen via het gemeentefonds
  - tbv toezicht en handhaving peuterspeelzalen en voorschoolse educatie

